

нове и ови друштва. Јавни ортак да би на ново добио право на продужење трговине или радње, мора показати да су дугови целог друштва измирени.

К. В. №. 597.

Сов. №. 436.

17. Марта 1861. год.
у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ
КЊАЗ СРПСКИ.

*Председатељ Совјета,
Генерал-Мајор*

Стев. Михајловић.

*Књажевски престажник, а
поштомтељ иностраних дела*

Ф. Христић.

Главни секретар Совјета

Р. Ј. Лешјанин.

МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III.

КЊАЗ СРПСКИ

ПО САСЛУШАЊУ СР-ПРЕОБРАЖЕНСКЕ ВАРЕДНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

А У СОГЛАСИЈУ СА СОВЈЕТОМ

ОПРЕДЕЛИЛИ СМО И ОПРЕДЕЉИЛИ:

УСТРОЈЕНИЈЕ НАРОДНЕ ВОЈСКЕ.

ГЛАВА I.

Обшти основи устројства.

§. 1.

За одбрану земље и за одржање права књажевства, заведена је народна војска, састављена из свију Срба без разлике, рачунајући људе од 20 година, закључително до 50-те.

§. 2.

Само свештена лица, и они, за које се признало, да су сасвим неспособни за војничку службу због слабости састава тјелесног, изузимају се од ове обвезаности, да притичу к одбрани земље.

§. 3.

За сада, и да би се избегао, да врло велики број грађана не буде у једно и исто време одтрнут без нужде од своји послова, војска ће бити подељена у две класе: једна одма готова за кретање; а друга да се може тек доцније

кретати, но која ипак мора бити свагда спремна да се одзове на прву заповест.

§. 4.

Прва класа војске образоваће се из броја људи, равнио четвртој части порески глава, узевши у то најмање на до попуњања одређеног броја.

Г Л А В А II.

Рекрутација.

§. 5.

У почетку године срески ће началник помоћу кметова сачинити списак грађана свог среза, имајући од 20 година закључително до 50-те године, почевши од најмањи; а окружни ће началник прибрати спискове свију срезова подручног му окружија, па ће саставити главни списак, који ће одма послати попечителу внутрењег дјела. Ови послови имају бити свршени најдаље до 1. Марта.

§. 6.

Попечитељ внутрењег дјела ће тада наредити, да рекрутне комисије одпочну дејствовати у својим дотичним окрузима. У сваком ће окружију бити по једна комисија, састојећа се из:

- окружног началника као председатеља;
- из једног среског началника;
- једног капетана регуларне војске;
- окружног физикуса;
- једног наредника регуларне војске, као секретара.

§. 7.

Ова ће комисија ићи редом у сва главна места среска дотичног окружија, и производити тако звано собствено ре-

крутирање. Она ће наредити, те ће јој се представљати једно за другим, до испуњења потребног контингента (количества), сва лица, записана у среском списку, како је које уписано. Лица, која лекар, член комисије, призна за слаба по саставу, изјавиће се за неспособна за војничку службу.

§. 8.

Кад се закључи списак лица, коначно записани у прву класу војске као способни: тада ће официр, член комисије, подпоможен од секретара ове, подофицира, овај час разделити рекруте ове на разне родове оружија.

§. 9.

Да би број људи, постојећи у првој класи војске, остао непроменљив; и да би у истој били свагда најмањи људи: прегледаће се спискови сваке године, и у њи додавати они, који наврше 20-ту годину, а брисати они, који пређу своју 50-ту годину у течају предходеће године. Новоуписани замениће оне, који су у првој класи најстарији, и који ће прећи у другу.

Г Л А В А III.

Образовање војске.

§. 10.

Народна војска састојаће се из пешака, коњаника, топица, и пионера.

§. 11.

Варош Београд и срезови: врачарски у окружију београдском, и крагујевачки у окружију крагујевачком, као и варош Крагујевац, попуњава ће сами топице. За образовање

остали родова оружја узимаће се: од 100 људи 93 у пешаке, 5 у коњанике, и 2 у пионере (раденике).

§. 12.

Пешаци ће се образовати у обитвнске роте, које сабране по срезовима образоваће средске баталјоне; а они, сабрани по окружијама образоваће полкове.

§. 13.

Гди община буде тако слабачка, да неузможе образовати сама за себе роту од 75—100 људи, или доста јака, да узможе дати више него једну роту од 100 људи; то ће се узајмно једна, и то најближа община, поунити средством друге. Људи истог среза састављаће сами за себе, и без да се смеду помешати међу оне из другог суседног среза, по један или више баталјона, образовани из 6 до 8 роти. Полк ће се састојати из свију баталјона једног истог окружија, кога ће име носити.

§. 14.

Коњаници ће бити састављени у роте средске, па, сабрани по окружију образоваће полковске ескадроне.

§. 15.

Тофици, попуњени из вароши Београда, и срезова: врачарског и крагујевачког, и из вароши Крагујевца, у броју 1200, састављаће 6 батерија.

§. 16.

Пионери истог окружија образоваће полковско одељење, око 60 људи износеће.

§. 17.

Тако образована народна војска из 17 полкова, 17 ескадрона полковски, 17 одељења пионера, и 6 батерија, биће подељена у команде, разделене овако:

1. Дрино-Савска команда састојећа се из окружија:

Шабачког,
Ваљевског,
Подринског,

Столица Ваљево.

2. Јужно-моравска команда састојећа се из окружија:

Ужичког,
Чачанског,
Крушевачког,

Столица Карановац.

3. Тимочка команда састојећа се из окружија:

Алексиначког,
Књажевачког,
Приречког,
Крајинског,

Столица Заичар.

4. Источно-моравска команда састојећа се из окружија:

Купријског,
Пожаревачког,

Столица Свилајенац.

5. Главна средеточна команда састојећа се из окружија:

Београдског,
Јагодинског,
Крагујевачког,
Следеревског и
Рудничког.

Столица Крагујевац.

§. 18.

У сваком од ови гореозначени пет командантски главни места постави ће се по један постојани главни штаб, састављен из официра активне војске и обвезан, да под главним надзором војене управе и помоћу грађански власти, рекрутира, снабдјева, оружја и упражњава народну војску.

§. 19.

Овај ће се главни штаб састојати из једног штабе-официра, мајора као шефа, под кога налазима биће толико официра капетанског чина, колико оружја састављају дотичну команду. Подофицира биће двеструко онолико, колико буде капетана, и они ће се одјелити од своји роти и ескадрона активне војске, те бити употребљени при главном штабу војске; но како официри ови, тако и подофицири имају се мењати сваке две године.

§. 20.

Особита правила опредјели ће подробности службе овог главног штаба.

§. 21.

Роте, ескадрони, баталциони и полкови народне војске биће устројени по образцу рота, ескадрона, баталциона и полкова војске активне. Полкови и баталциони сваки ће имати свој барјак (заставу) с грбом књажевства.

§. 22.

Особена настављена опредјели ће одевање, снабдјевање и наоружање људи ове војске, а они ће бити дужни одјевати се, снабдјевати се и наоружавати се о сопственом трошку. У кованике ће се примати само они, који докажу, да имају кова, за ког ће се обвезати, да га обдржавају свагда у таквом стању како би увек готов био за службу.

Г Л А В А IV.

Избор и наименовање подофицира и официра за народну војску.

§. 23.

Подофицире и официре до капетана закључително одређиваће срески, а наименовати окружни началник.

§. 24.

Баталциони командири и командири ескадрона одређиваће се окружним началником, а наименовање ји војена управа по предлогу шефа главног дотичног штаба.

§. 25.

Полководци биће наименовани квазом, који ће свој избор чинити између кандидата, које му представи попечитељ војени у споразумљењу са попечитељем внутрењи дела.

§. 26.

Кваз ће непосредно наименовати врховне команданте.

§. 27.

Почем је назначење поглавица свију степени од највеће важности, то ће началници окружни имати највеће старање о томе, да се други непредлажу, него људи вретни, имајући код народа улива и познати као прави патриоте; т. ј. који су предани квазу и отечеству.

Г Л А В А V.

Учење народне војске.

§. 28.

Наставници за војску бира ће се између солдати изслужени вративши се својој кући.

§. 29.

Они ће се одређивати у сваком окружију дотичним капетаном главног штаба, а да би учење било свуда једнообразно, изабрани наставници, који ће бити онолико, колико има рота пешака и коњаника, одлазиће у главно окружно место у одређено време ради тога, да добију од капетана, кога ће подпомагати 2 његова наредника, нужне лекције за обезбеђење успеха у учењу.

§. 30.

За време пута и вишег пребивања у главном месту они ће наставници добијати накнаду, која ће се одредити доцније.

§. 31.

При повратку у своје обштине они ће наставници, којима ће се дати тада име главни наставника, руководити своје помоћнике саобразно настављенима која добију у главном окружном месту.

§. 32.

По правилу ће упражњење бивати само недељом и празником, али ако околности захтевају, оно ће се чинити једанпут и двапут преко седмице осим недеље и празника.

§. 33.

Учење пешака чиниће се у свакој обштини постепено и строго по постојећим правилима за активну војску до школе плотуна закључително.

§. 34.

Кад се људи довољно увежбају у школи плотуна, они ће прећи у школу стрелца и ићи заједнички на гађање у

нишан; ова два предмета сачињавају суштествену част учења војске; и на њу се мора обратити највише старање, јер одтуда зависи поглавито снага народне војске.

§. 35.

Кад људи дођу у баталјонску школу, тада ће се учење чинити само по срезовима, и упражњења ће онда наравно бити ређа и само се чинити сваке две недеље; људи ће се тада скупљати у најсредсређенијим местима среза на два дана, по тако удесивши да је бар један од ови дана недеља или празник.

§. 36.

Иста ће се расположења чинити и за коњанике, који ће се учење чинити само по срезовима због вишег малог броја, а и за топџије који учење чиниће се само у Београду и Крагујевцу као јединим у књажевству местима, где се наоди нуждан материјал и персонал.

§. 37.

Пионери ће следовати упражњењу пешачком до школе плотуна закључително, а за више специјално учење као: извршење намета, прављење фашина, петарда и т. д. они ће се у одређено време скупљати у главном окружном месту, те ће се ставити на расположење нижиниру обавезаном учити ји. Ови пионери једном довољно научени биће скупљени извор којим ће се прост народ ползовати да приликом настављених из њега за прављење друмова, какви су у обичају у књажевству.

§. 38.

Кад сви људи од војске сврше постепено своје учење, биће у сваком окружију и на одређеном месту, по могућству најсредсређенијем, скуп војске, која сачињава полк ради производства мањера у баталјонима и ескадронима полковским.

Овакви скупови биће само једанпут преко године у јесен по свршетку пољски радова, и трајаће бар 15 дана. Окружни началници и шефови главни штабова споразуме ће се међу собом о времену, трајању и местинту, изискавши најпре наредбу од војене управе.

§. 39.

Исто тако може бивати скуп од више полкова ради провешедства велики маневра у столицама команди, али само по решењу владарца.

§. 40.

Ради ободравања на упражњење у гађању нишана, даваће се награде највештијим стрелачима, (ногаћачима) у овим зборима. Те награде састојаће се у изабраном оружију и подели ће се торжествено победитељима у надметањима, која ће бити приликом ови скупова.

§. 41.

Кад овога рода скупови (на маневр) бивају, било у окружном главном месту, било у средоточију које команде, послуживање с пренштањем устројиће се старањем грађански власти и о трошку обштина, које ће дати и подвоз.

§. 42.

Дневна порција (оброк) на човека биће: 1 ока леба, 50 драма пасуља, сира, сланине или сува меса; а на кова 3 оке зоби и 5 ока сена.

§. 43.

Да би се обезбедила рана војске кад је у путу (маршу), обштине ће начинити магацине, који ће се попуњити средством приреза, који ће се разрезати на грађане неучествујуће у

војничкој служби. Зоб ће давати за коње кућа кованика, који су дужни, равнати своје коње у свако време. Кметови под управом срепски началника надгледа ће те магацине и pazi ће да се прирез раздељује праведно.

§. 44.

Провијант-комисар ће имати старање око делења ране, а подпомагаће га лице, које одреди местна грађанска власт.

ГЛАВА VI.

Дисциплина (зап.).

§. 45.

Војници, који се неозову на прозивање, које ће се чинити увек, кад год је скуп, или који на упражњењу не буду важљиви и покажу рђаву вољу, би ће казниени кметом по предлогу главног наставника или командири роте.

§. 46.

Доције ће се обнародовати особени закон, односећи се на применити се имајуће казни.

ГЛАВА VII.

Главна расположења.

§. 47.

Почем се сви војници, који су уписани у I. класу војске, морају сходно §. 22. о свом трошку снабдјети: оделом, оружијем и т. д. и све ово свагда држати у добром стању, како би могли у свако доба поћи на први позив, то ће оне породице, које су познате као имућније, а неузимају да дају солдате у војску, морати давати сиромашним војницима оружије

и остале за њино снабдење нуждне ствари, или ји бар под-
помагати при снабдевању с таковима.

§. 48.

Исте породице су пре свију други обвезане, да дају
коње, волове и кола за подвоз раче и чебане у време велики
скупова било у главно окружно место, било у средњу команду.

§. 49.

Чим се устроје роте, официри, подофицири и прости вој-
ници положи ће заклетву верности Књазу и на установе зе-
маљске по пропису постојећем код активне војске, у присут-
ству местни грађански власти.

§. 50.

Трошкови, које проузрокују устројење и учење војске,
стави ће се у буџет војене управе, која ће истима руковати
посредством обштег војеног одељења.

ВМ 1654.

СМ 1545.

17. Августа 1861 год.

у Крагујевцу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ
КЊАЗ СРПСКИ.

Председатељ Совјета,
Стев. Михаиловић.

*Књажевски представник и пошестел
инострани дјела,*
Ф. Христић.

Главни секретар Совјета,
Р. Лешјанин.

МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III.

ПО МИЛОСТИ БОЖИЈОЈ И ВОЉИ НАРОДА

КЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЪ, ДА ЈЕ ДРЖАВНИ СОВЕТ
РЕШИО И ДА СМО МИ ОДОБРИЛИ И ОДОБРАВАМО

ЗАКОН

О УСТРОЈЕЊУ АРТИЉЕРИЈСКЕ УПРАВЕ.

§. 1.

Устројава се у Крагујевцу Артиљеријска Управа, под
коју спадају сва артиљеријска техничка заведенија као :

1. барутана Страгарска,
2. оружница,
3. арсенал,
4. канслана,
5. лабораторијум, и
6. магацини барути.

§. 2.

Старшина овог надлежатељства зове се началник арти-
љеријске управе.

§. 3.

Печат артиљеријске управе већи је од печата окружни
начелничества, а мањи од министерски. Печат овај има у сре-
дини грб Србије, под грбом изрезан топ, пушка и граната, а
унаоколо надпис „Артиљеријска управа“.